

*В. М. Ходаківський,
к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва,
Поліський національний університет, м. Житомир
ORCID ID: 0000-0003-3913-7461
Д. В. Степанчук,
магістрант кафедри економіки і підприємництва,
Поліський національний університет, м. Житомир
ORCID ID: 0000-0003-4544-0838
О. О. Дубовенко,
магістрант кафедри економіки і підприємництва,
Поліський національний університет, м. Житомир
ORCID ID: 0000-0002-0124-0256*

DOI: 10.32702/2306-6814.2020.21—22.61

СТРАТЕГІЧНІ АЛЬТЕРНАТИВИ УМОВ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

V. Khodakivskyi,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of economics and business, Polissya National University, Zhytomyr
D. Stepanchuk,
Master student of the Department of economics and business, Polissya National University, Zhytomyr
O. Dubovenko,
Master student of the Department of economics and business, Polissya National University, Zhytomyr

STRATEGIC ALTERNATIVES TO INVESTMENT SUPPORT FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT
OF AGRICULTURAL ENTERPRISES IN ZHYTOMYR REGION

Узагальнено підходи до тлумачення поняття стратегічного сталого розвитку умов інвестиційного забезпечення аграрних підприємств. Визначено сутнісні підходи до інтерпретації поняття інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств. Узгоджено поняття сталості інвестування аграрних підприємств. Систематизовано структурні підходи щодо методології дослідження сталих інвестиційних зв'язків у системі ефективного інвестиційного забезпечення аграрних підприємств регіону. Проведено групування впливів факторних ознак у структурних умовах інвестування аграрного сектора Житомирської області. Досліджено визначальні фактори впливу на процеси сталого інвестування аграрних підприємств. Виокремлено належні рекомендації щодо поліпшення стратегічних альтернатив інвестиційного забезпечення аграрних підприємств. Обґрунтовано економіко-статистичну оцінку залежності умов інвестиційного забезпечення аграрних підприємств від можливих виробничо-економічних параметрів. Систематизовано можливі напрями розвитку стратегічного інвестування аграрних підприємств Житомирської області.

Approaches to the interpretation of the concept of strategic sustainable development of investment support of agricultural enterprises are generalized. The analysis of the material base of the operating agrarian enterprises concerning possibilities of realization of programs of strategic investment maintenance of their sustainable development is carried out. Significant approaches to the interpretation of the concept of investment support of agricultural enterprises are identified. The concept of sustainability of investments of agricultural enterprises is agreed. Structured approaches to the methodology of research of sustainable investment relations in the system of effective investment support of agricultural enterprises of the region are systematized. It is recommended to constantly translate the processes of economic activity of agricultural enterprises in the conditions of their sustainable development in order to significantly increase the levels of their social and environmental orientation. The grouping of influences of factor features in structural conditions of investment of agrarian sector of Zhytomyr region is carried out. The determining factors influencing the processes of sustainable investment of agricultural enterprises are studied. Relevant recommendations for improving strategic alternatives for investment support of agricultural enterprises are highlighted. The economic and statistical assessment of the dependence of the conditions of investment support of agricultural enterprises on the possible production and economic parameters is substantiated. The possible directions of development of strategic investment of agricultural enterprises of Zhytomyr region are systematized. The efficiency of using the resource potential of agricultural enterprises in the context of its impact on the efficiency of investment processes and the impact on the level of investment attractiveness of agricultural enterprises is analyzed. The dependence of strategic investment conditions on globalization processes in the structure of stable economic environment of regional agricultural structures is proved. The list of recommendations for achieving the conditions of strategic investment in the agricultural sector of Zhytomyr region is substantiated.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційне забезпечення, сталий економічний розвиток, стратегічні альтернативи інвестування, аграрні підприємства, групування, економіко-статистичний аналіз.

Key words: investments, investment support, sustainable economic development, strategic investment alternatives, agricultural enterprises, groupings, economic and statistical analysis.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

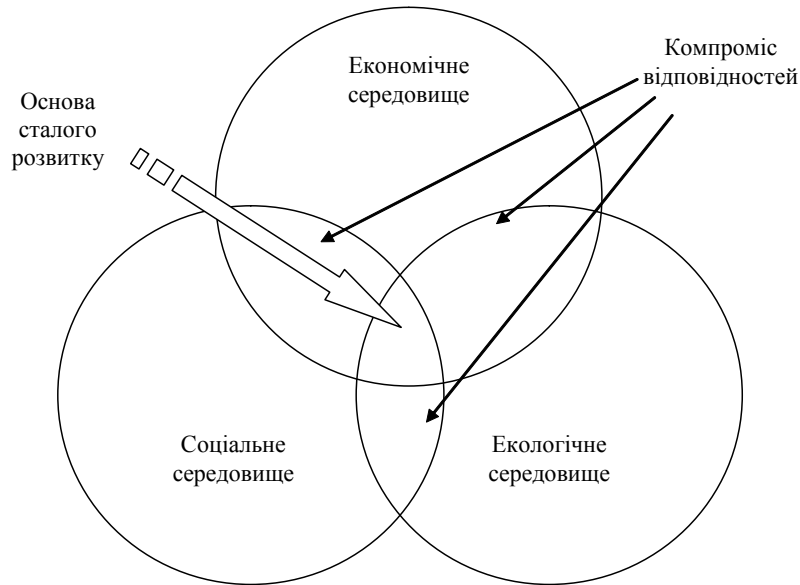
Стратегічне інвестиційне забезпечення аграрних підприємств Житомирської області набуває досить важливої актуальності в сучасних умовах нестабільного економічного середовища, особливо в умовах поширення коронавірусної інфекції та значного зниження рівнів інвестиційної активності. Особливо важливе значення слід приділити умовам інвестиційного забезпечення саме сталого розвитку аграрних підприємств з обов'язковою умовою формування чітких стратегічних альтернатив розвитку з причини їх відсутності та на умовах сталості. Вирішення зазначеної проблеми відноситься до важливого загальнонаціонального завдання щодо забезпечення продовольчої безпеки країни, стримування стрімких умов розвитку інфляційних процесів та залучення інвестиційних ресурсів в аграрну сферу Житомирської області. Суть практичної складової зазначеної тематики дослідження полягає в реальному поєднанні факторів розвитку економічного аграрного се-

редовища з екологічним та соціальним середовищем та стратегією їх інвестиційного забезпечення. В свою чергу зміни умов земельних відносин потребують докорінної перебудови умов реалізації процесів стратегічного інвестиційного забезпечення діяльності аграрних підприємств.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗВ'ЯЗАННЯ ДАНОЇ ПРОБЛЕМИ І НА ЯКІ СПИРАЄТЬСЯ АВТОР, ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Проблематиці дослідження умов інвестиційного забезпечення сталого розвитку сільськогосподарських підприємств присвяченні дослідження таких вчених: С.А. Гуткевича, М.Я. Дем'яненка, І.Й. Дороша, М.Ю. Коденської, М.М. Кропивка, Ю.О. Лупенка, О.В. Ролінського, О.М. Шестопаля та ін. [2].

У цих працях розглядаються загальні питання інвестування аграрних підприємств, принципи та методи за-

Рис. 1. Сутнісна основа сталості аграрного середовища в загальній схемі господарських відносин

Джерело: розроблено авторами на основі [7, с. 207—229].

лучення інвестицій, шляхи подолання кризових ситуацій в інвестиційному аграрному середовищі та методологічні принципи їх реалізації. Проте недостатнім та мало дослідженим залишається питання розробки та реалізації стратегії інвестиційного забезпечення сталого розвитку аграрних підприємств саме на регіональному рівні, оскільки реорганізаційні процеси розвитку територіальних громад та нестабільність ринкового середовища потребують негайних дій щодо радикальних змін у системах та структурах існуючих інвестиційних відносин конкретних товаровиробників, оточуючого екологічного середовища, держави та соціуму задіяного в виробництві, переробці та реалізації сільськогосподарської продукції і сировини.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Завданнями дослідження є: визначення існуючих тенденцій, норм, проблем та перспектив інвестиційного забезпечення аграрних підприємств Житомирської області з оцінкою їх впливів на екологічне та соціальне середовище з наступним групуванням і систематизацією вказаних чинників з метою побудови основних елементів їх стратегічних альтернатив розвитку на перспективу.

Об'єктом дослідження є процес інвестиційного забезпечення аграрних підприємств Житомирської області в структурі докорінної перебудови умов аграрних відносин з позиції забезпечення їх сталості (екологічний та соціальний ефекти) та виокремлення стратегічних альтернатив їх розвитку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Як соціальні, так і екологічні результати безумовно є похідними від економічних наслідків інвестицій. Чим вища економічна ефективність, тим за однакових інших

умов, буде вищою соціальна і екологічна ефективність і навпаки. Але одночасно існує і зворотній зв'язок: з підвищенням соціальної і екологічної ефективності зростає опосередковано і економічна ефективність, тобто наявним є ефект мультиплікатора. Отже, економічна ефективність інвестицій перебуває у нерозривній єдності із соціальною та екологічною ефективністю [9, с. 191—193].

В сучасних умовах ефективні інвестиції є основою сталого розвитку сільськогосподарських підприємств та галузі загалом. Забезпечення сталого розвитку сільського господарства передбачає реалізацію його багатofункціональної ролі в суспільстві. За визначенням ОЕСР, концепція багатofункціональності базується на визнанні сільського господарства діяльністю, яка забезпечує різні результати: створює не тільки продукцію, але й блага нетоварного характеру, такі як продовольча безпека, агроландшафт, збереження пам'яток культурної спадщини, які класифікуються як суспільні цінності. Завдяки чому сільське господарство є унікальним інструментом сталого суспільного розвитку, оскільки воно сприяє цьому розвитку як вид економічної діяльності, як джерело доходів і як постачальник екологічних послуг [3].

Позиція щодо поняття "сталий розвиток" полягає у зосередженні уваги не стільки на стабільності чи стійкості розвитку, скільки на згармонізованості розвитку за його складовими — економічною, соціальною та екологічною. Сталий розвиток є збалансованим, постійним зростанням як економічних, так соціальних і екологічних параметрів пропорційними темпами, забезпечуючи загальний прогрес системи за всіма її складовими [7, с. 211—212].

Проблемність визначення поняття "сталий розвиток" обумовлена складністю об'єкта дослідження (аграрного підприємства) як інтегрованої системи, що об'єднує три досить самодостатні підсистеми — економічну, соціальну і екологічну, зі своїм різноманіттям зав-

Таблиця 1. Ефективність сталості використання ресурсного інвестиційного розвитку аграрних підприємств Житомирської області в аспекті оцінки їх ресурсного підходу та рівнів рентабельності, 2017–2019 рр.

Показник	Рік			Відхилення, +/-
	2017	2018	2019	2019 р. до 2017 р.
Рівень рентабельності основних засобів виробництва, %	4,4	4,8	4,3	-0,1
Рівень рентабельності основних засобів виробництва за результатами їх використання, %	6,3	6,6	5,4	-0,9
Рівень рентабельності оборотних засобів аграрних підприємств за балансовою вартістю, %	10,3	10,1	10,1	-0,2
Рівень прибутковості трудових ресурсів аграрних підприємств, тис. грн/чол.	8,7	9,3	7,4	-1,3
Рівень прибутковості земельних ресурсів аграрних підприємств, тис. грн/га	2,4	2,6	2,1	-0,3
Отримано чистого прибутку у розрахунку на:	-	-	-	-
1 грн амортизаційних відрахувань, грн	0,17	0,19	0,19	0,02
1 грн матеріальних витрат, грн	0,15	0,16	0,14	-0,01
1 грн витрат на заробітну плату працівників, грн	0,11	0,13	0,12	0,01

Джерело: розраховано авторами на основі офіційних даних Державної служби статистики України (Головного управління статистики в Житомирській області), за 2017–2019 рр.

дань. Такі підсистеми за своєю сутністю є нестабільними. Навіть за досягнення поставлених цілей в рамках певної підсистеми не гарантується сталості розвитку загальної системи. Крім того, існує певна об'єктивна конкурентність між розвитком підсистем, оскільки всі вони функціонують і розвиваються за рахунок загальних обмежених ресурсів [7, с. 219]. Наочність зазначеної взаємозалежності наведено на рисунку 1.

Концептуальні засади сталого розвитку аграрного виробництва полягають у такому: реалізація багатофункціональності розвитку сільського господарства, що забезпечує унікальність цього сектора в якості інструмента сприяння розвитку національної економіки; еколого-соціальний імператив у моделі

сталого розвитку сільського господарства, з погляду на особливе значення його насамперед для задоволення людських потреб у харчуванні; екологічність розвитку, оскільки галузь взаємодіє з природними ресурсами і функціонує у середовищі "квазіприроди"; зрівноваженість галузевого і територіального розвитку; вирівнювання територіальної асиметрії аграрного і сільського розвитку; гармонійне (відповідно до об'єктивних економічних законів) співіснування великих і дрібних агроформувань; важливість превентивних убезпечуючих заходів; інноваційна, науково обґрунтована основа підходів до інтегрованого управління людськими, виробничими і природними ресурсами [6, с. 67].

Таблиця 2. Групування аграрних підприємств Житомирської області за масштабами виробництва та рівнем інвестиційного забезпечення 2017–2019 рр.

Показники	Групи аграрних підприємств за обсягом валової продукції, тис. грн			III група в % до I	Середнє значення показника
	I	II	III		
	до 1700	1700-5500	понад 5500		
Кількість підприємств, од.	277	203	54	19,5	534
Валова продукція підприємства, тис. грн	11750,1	82101,4	210112,6	17,9	58554,4
Обсяг виробничих витрат з розрахунку на 1 га сільськогосподарських угідь, тис. грн	3,5	3,1	2,4	68,5	3,2
Середньорічний рівень продуктивності праці, тис. грн	62,3	102,1	196,1	3,2 р.	90,9
Рівень використання землі, тис. грн	1,9	2,3	4,8	2,5 р.	2,3
Коефіцієнт окупності витрат	0,98	1,13	1,43	145,9	1,08
Сума інвестицій з розрахунку на 1 підприємство, тис. грн	3432,0	9312,8	46231,4	13,5	9995,6

Джерело: розраховано авторами на основі офіційних даних Державної служби статистики України (Головного управління статистики в Житомирській області), за 2017–2019 рр.

Таблиця 3. Групування аграрних підприємств Житомирської області за обсягом реалізованих виробничих витрат у розрахунку на 1 га сільськогосподарських угідь та факторними показниками їх взаємозалежності, 2017–2019 рр.

Показники	Групи підприємств за реалізованим обсягом виробничих витрат на 1 га с.г. угідь, тис. грн			III група в % до I	Середнє значення
	I	II	III		
	до 3,0	3,0-3,5	понад 3,5		
Кількість підприємств	156	312	66	-	534
Обсяг виробничих витрат з розрахунку на 1 га сільськогосподарських угідь, тис. грн	2,4	3,9	4,6	191,7	3,6
Валова продукція підприємства, тис. грн	19212,9	73112,7	191850,7	9,9 р.	72042,2
Площа сільськогосподарських угідь підприємства, га	786	2544	5500	7,0 р.	2395,8
Середньорічний рівень продуктивності праці, тис. грн	49,5	126,7	173,1	3,5 р.	109,9
Рівень використання землі, тис. грн	2,6	3,9	6,1	2,3 р.	4,2
Коефіцієнт окупності витрат	0,96	1,15	1,46	152,1	1,13
Сума інвестицій з розрахунку на 1 підприємство, тис. грн	3630,1	7036,9	27223,2	7,5 р.	8536,6

Джерело: розраховано авторами на основі офіційних даних Державної служби статистики України (Головного управління статистики в Житомирській області), за 2017–2019 рр.

Ефективність сталості використання виробничих ресурсів аграрних підприємств регіону оцінено за системою показників, яка складається з двох підсистем: рентабельності (прибутковості) застосовуваних ресурсів і виробничо спожитих ресурсів. Оскільки виходили з тієї обставини, що виробничі ресурси, які задіяні в процесі виробництва, мають дві форми свого існування: застосовувані та виробничо спожиті. Величина останніх дорівнює розміру застосовуваних (авансованих) ресурсів, помножених на швидкість їх обороту. І оскільки в сільському господарстві навіть один і той самий виробничий процес може здійснюватися з неоднаковою

швидкістю обороту ресурсів, то саме цим і зумовлюється необхідність визначати окремо показники ефективності використання застосовуваних і виробничо спожитих ресурсів (табл. 1) [4].

У 2019 р. за базовими показниками прибутковості аграрних підприємств слід відзначити тенденцію до реального зниження альтернатив для залучення інвестиційних ресурсів на основі показників сталості галузі, крім того спостерігається суттєвий спад рівня рентабельності основних засобів виробництва на 0,9 % у 2019 р. у порівнянні з 2017 р. Натомість, у розрахунку отриманого чистого прибутку у 2019 р. на 1 грн амортизаційних

Таблиця 4. Результати кореляційно-регресійного аналізу залежностей впливу виробничих факторів аграрних підприємств Житомирської області на обсяги інвестиційного забезпечення в умовах сталого економічного середовища 2017–2019 рр.

Вхідні показники факторного аналізу	Статистичний вираз тісноти залежності
Валова продукція аграрних підприємств (Y) від обсягів надходження інвестиційних ресурсів (X1)	$Y = 2213,26 + 0,854X1$
Інтенсивність проведення господарської діяльності (обсяг виробничих витрат на 1 га с.г. угідь) (Y) від обсягів надходження інвестиційних ресурсів (X1)	$Y = 3,2131 + 0,0341X1$
Продуктивність праці працівників аграрних підприємств, середньорічне значення (Y) від обсягів надходження інвестиційних ресурсів (X1)	$Y = 92,312 + 0,544X1$
Рівень середньорічного використання земельних ресурсів підприємства (Y) від обсягів надходження інвестиційних ресурсів (X1)	$Y = 3,047 + 0,0072X1$
Рівень повної собівартості реалізованої продукції аграрних підприємств, середньорічне значення (Y) від обсягів надходження інвестиційних ресурсів (X1)	$Y = 976,9 + 0,6652X1$
Рівень валової виручки аграрних підприємств від реалізації продукції підприємства, середньорічне значення показника (Y) від обсягів надходження інвестиційних ресурсів (X1)	$Y = 775,62 + 0,8112X1$
Рівень чистого прибутку від реалізації товарної продукції аграрного підприємства, середньорічне значення (Y) від обсягів надходження інвестиційних ресурсів (X1)	$Y = 2,012 + 0,224X1$
Рівень рентабельності виробництва аграрних підприємств, середньорічне значення (Y) від обсягів надходження інвестиційних ресурсів (X1)	$Y = 3,002 + 0,6771X1$

Джерело: розраховано авторами на основі офіційних даних Державної служби статистики України (Головного управління статистики в Житомирській області), за 2017–2019 рр.

відрахувань та 1 грн витрат на заробітну плату спостерігається тенденція до зростання 0,02 та 0,01 грн відповідно, що може пояснюватися значним ростом світових цін на продукцію аграрних підприємств в проаналізований період 2017—2019 рр.

Отже, враховуючи наявні проблеми та тенденції розвитку аграрних підприємств Житомирської області, а також опираючись на результати проведеного соціологічного опитування спеціалістів аграрного сектора області, можна визначити чинники, які перешкоджають забезпеченню сталого інвестиційного розвитку досліджуваних підприємств. Серед них основними є такі: брак коштів для ведення господарської діяльності; недостатній рівень професійної підготовки керівників сільськогосподарських підприємств у контексті застосування сучасних технологій виробництва продукції, організації та управління праці, техніки та сировинних ресурсів тощо; застарілі (енерго- та ресурсозатратні) технології виробництва продукції, високий ступінь морального і фізичного зносу техніки та устаткування; низький рівень забезпеченості інформаційними ресурсами та співробітництва з суб'єктами ринкової інфраструктури; відсутність участі сільськогосподарських підприємств у інтеграційних процесах (за горизонтальним та вертикальним векторами) [10].

При аналізі вищенаведених показників було виявлено тенденцію змін щодо різниці в масштабності процесів виробництва, а також факторів котрі на них впливають. Крім того, було виявлено факт наявності вільних обігових коштів, в значних фінансових забезпеченнях, саме в тих підприємствах котрі мають площі сільськогосподарських угідь понад 5500 га та займаються вирощуванням високорентабельних сільськогосподарських культур. Водночас для проведення процесів ефективного інвестиційного забезпечення аграрних підприємств на умовах сталості в короткостроковому господарському періоді необхідно реалізовувати умови такого забезпечення саме для малих та середніх за розмірами підприємств, оскільки вони здатні миттєво реагувати наплинність та швидку зміну умов зовнішнього середовища. З огляду на наведені факти варто структурувати та узагальнити за масштабами виробництва аграрні підприємства Житомирської області, оцінити інвестиційні перспективи кожної з наведених груп та розробити низку заходів щодо ефективного процесу залучення та використання інвестиційних надходжень на умові сталого їх середовища (табл. 2).

За проведеним аналізом в таблиці 2 масштаби діяльності аграрних підприємств в значній мірі впливають на основні показники ефективності, при цьому: обсяг виробничих витрат з розрахунку на 1 га сільськогосподарських угідь в аграрних підприємствах 3 групи на 68,5 % вищий ніж у підприємствах 1 групи, що в значній мірі впливає на рівень їхніх конкурентних переваг; середньорічний рівень продуктивності праці у аграрних підприємствах 3 групи в порівнянні з підприємствами 1 групи вищий у 3,2 раза, що свідчить про надзвичайно високий рівень ефективності використання трудового потенціалу та його фондоозброєності; рівень використання земельних ресурсів у аграрних підприємствах на 45,9 % вищий ніж у підприємств 1 групи, при цьому в розрахунок цього показника

статистичним управлінням було включено землі підприємств переробної сфери аграрних підприємств Житомирської області що в значній мірі може впливати на доцільність проведених обрахунків.

З метою якісної оцінки ефективності використання наявних інвестиційних ресурсів аграрних підприємств у структурі сталості виробничих процесів та їх можливих впливів на екологічні та соціальні аспекти умов господарювання, було проведено групування останніх за обсягом здійснених виробничих витрат у розрахунок на 1 га сільськогосподарських угідь (табл. 3).

За даними таблиці 3 при порівнянні середніх значень показників та масштабів ведення господарської діяльності аграрних підприємств обсяг реалізації виробничих витрат є значно вищим та в відповідній мірі формує низку показників ефективності діяльності: в підприємствах 3 групи обсяг виробничих витрат більший на 91,7 % вищий відносно підприємств 1 групи; кількість валової продукції більша у 9,9 раза; площа сільськогосподарських угідь більша у 7,0 раза; середньорічний рівень продуктивності праці в 3,5 раза; рівень використання землі в 2,3 раза; коефіцієнт окупності витрат на 52,1 %.

Для підтвердження результатів групування щодо рівня їх інвестиційного забезпечення в залежності від масштабів виробництва в контексті сталого розвитку було проведено статистико-економічний аналіз та отримано низку результатів кореляційно-регресійної залежності можливих впливів (табл. 4).

З аналізу даних таблиці 4 найбільш суттєво на рівень інвестиційного забезпечення аграрних підприємств впливає рівень валової продукції, продуктивність праці працівників, рівень валової виручки та рівень рентабельності виробництва. Менш суттєвий вплив зазначається в показниках рівня чистого прибутку та рівня інтенсивності проведення господарської діяльності аграрних підприємств.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

У сучасних умовах господарювання аграрні підприємства Житомирської області потребують формування узгодженої стратегії залучення інвестиційних ресурсів на умовах сталості їх використання. Проблеми ефективного залучення та використання інвестицій полягають у стрімкому розвитку кризових явищ і процесів загалом в регіональному та світовому економічному середовищі. Не врегульованим залишається питання використання наявних інвестиційних ресурсів з точки зору коригування рівня їх ефективності в соціальному та екологічному аспектах. У свою чергу переважна більшість аграрних підприємств потребує значних інвестиційних надходжень лише для модернізації та відновлення їх економіко-господарської складової виробництва, без врахування аспектів сталості. Без формування стратегічних альтернатив сталого інвестиційного забезпечення аграрних підприємств Житомирської області в середньостроковій перспективі цей напрям народного господарства може втратити свою інвестиційну привабливість та

значно знизити рейтинг ефективності свого функціонування.

Аналіз показників проведеного економічного обґрунтування щодо впливу вхідних результатів господарювання на стратегію інвестиційного забезпечення аграрних підприємств показав, що найбільш перспективними для реалізації умов сталого інвестиційного забезпечення виступають великомасштабні господарські структури з загальною площею сільськогосподарських угідь понад 5500 га. Водночас швидкоплинність процесів перебудови умов типового процесу інвестування на умови сталого їх розвитку в значній мірі реалізуватися не зможе за рахунок сповільненої адаптації великих виробничих структур. Малі та середнього розміру аграрні підприємства спроможні швидко перелаштуватися на сучасні стратегічні аспекти інвестування, але мають при цьому рівень нижче середнього рейтингового показника інвестиційної привабливості в контексті формування стратегії інвестування аграрної галузі Житомирської області.

У перспективі подальших досліджень неоднозначним залишається питання розвитку стратегії інвестиційного забезпечення аграрних підприємств на умовах сталості в національних масштабах, оскільки шкода завдання аграрним виробництвом має грандіозні ефекти впливу на екологічне та соціальне середовище та в деякій мірі, при умови коригування отриманих економічних результатів реалізації господарської діяльності, спричиняє зворотній економічний ефект від отриманого з високим показником збитковості. В середньостроковій перспективі такий ефект буде виявлятися більш виражено та створить масштабні ризики щодо інвестування галузі аграрного виробництва Житомирської області зокрема та країни взагалі, тому формування умов розробки стратегії сталого інвестиційного забезпечення є досить актуальними та своєчасними.

Література:

1. Балан О.С. Аналіз нормативно-правового базису інвестування на підприємствах виробничої сфери України / О.С. Балан // Фінансовий простір. — 2014. — № 4, (16). — С. 10—18.
2. Біловодська О.А. Формування і реалізація інвестиційних стратегій інноваційного розвитку підприємств: сутність, основні складові та оцінка / О.А. Біловодська // Бізнес Інформ. — 2016. — № 11. — С. 204—210.
3. Кадол Л.В. Особливості комплексної оцінки ефективності інноваційної діяльності підприємства / Л.В. Кадол // Глобальні та національні проблеми економіки. — 2016. — № 10. — С. 359—363.
4. Качаєв Ю.Д. Територіальні особливості інвестиційно-інноваційного розвитку регіонів України / Ю.Д. Качаєв // Часопис соц.-економ. геог.: міжрегіон. зб. наук. праць. — Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. — Вип. 3 (2). — С. 190—198.
5. Качур Р.П. Державне регулювання інвестиційної діяльності в трансформаційній економіці України: дис. на здобуття наук. ступеня кандидата екон. наук: спец. 08.00.04 — економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) / Р.П. Качур. — Львів, 2015. — 237 с.
6. Кузьмін О.Є. Удосконалення механізму управління інвестиційною діяльністю: монографія / О.Є. Кузьмін, Л. Й. Гнилянська, М-во освіти і науки України, Нац. Ун-т "Львів. Політехніка". — Львів: Вид-во Львів. Політехніки, 2013. — 112 с.
7. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: навчальний посібник / Майорова Т.В. — Київ: ЦУЛ, 2013. — 376 с.
8. Мілевська Т.С. Статистична оцінка результатів інноваційної діяльності регіонів / Т.С. Мілевська // Бізнес Інформ. — № 6. — 2013. — С. 145—150.
9. Онікієнко В.В. Інноваційна парадигма соціально-економічного розвитку України / В.В. Онікієнко, Л.М. Ємельяненко, І.В. Терон; за ред. В.В. Онікієнка. — К.: РВПС НАН України, 2006. — 480 с.
10. Сириченко Н.С. Економічна сутність і класифікація інвестицій в умовах глобальних трансформацій / Н.С. Сириченко // Науковий вісник Мукачівського державного університету, Серія Економіка. Вип. 2 (4). Ч. 1. — 2015. — С. 263—269.

References:

1. Balan, O.S. (2014), "Analysis of the regulatory framework for investing in enterprises of the manufacturing sector of Ukraine", *Finansovyy prostir*, vol. 4 (16), pp. 10—18.
2. Bilovods'ka, O.A. (2016), "Formation and implementation of investment strategies for innovative development of enterprises: essence, main components and evaluation", *Biznes Inform*, vol. 11, pp. 204—210.
3. Kadol, L.V. (2016), "Features of a comprehensive assessment of the effectiveness of innovative activities of the enterprise", *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*, vol. 10, pp. 359—363.
4. Kachaiev, Yu.D. (2015), "Territorial features of investment and innovation development of the regions of Ukraine", *Kh.: KhNU im. V. N. Karazina*, vol. 3 (2), pp. 190—198.
5. Kachur, R.P. (2015), "State regulation of investment activity in the transformational economy of Ukraine", *Abstract of Ph.D. dissertation, Economics and management of enterprises (by type of economic activity)*, Lviv National Agrarian University, Lviv, Ukraine.
6. Kuz'min, O.Ye. (2013), *Udoskonalennia mekhanizmu upravlinnia investytsijnou diial'nistiu* [Improving the mechanism of investment management], *Natsional'nyy universytet "L'viv. Politekhnik"*, Lviv, Ukraine.
7. Majorova, T.V. (2013), *Investytsijna diial'nist'* [Investment activity], *TsUL*, Kyiv, Ukraine.
8. Milevs'ka, T.S. (2013), "Statistical evaluation of the results of innovation activity of the regions", *Biznes-Inform*, vol. 6, pp. 145—150.
9. Onikiienko, V.V. Yemel'ianenko, L.M. and Teron, I.V. (2006), *Innovatsijna paradyhma sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku Ukrainy* [Innovative paradigm of socio-economic development of Ukraine], *RVPS NAN Ukrainy*, Kyiv, Ukraine.
10. Syrychenko, N.S. (2015), "Economic essence and classification of investments in the conditions of global transformations", *Naukovyy visnyk Mukachivs'koho derzhavnoho universytetu, Serii Ekonomika*, vol. 2 (4), pp. 263—269.

Стаття надійшла до редакції 28.10.2020 р.